

BirGün'ün adı

BİLGE YAĞMURLU

byagmurlu@ku.edu.tr

Twitter kullanıcısı "Tanrı (CC)"nin hesabından yollanan twitleri haber yapan BirGün'e ceza yağmış. "Tanrı (CC)"nin kim olduğunu bilmiyoruz ama geçen sene 15 aylık hapis cezası alan "Allah (CC)" hesabının sahibi bir öğretmenmiş. Her ikisinde de gerekçe aynı; deniyor ki, bu twitter kullanıcıları yazdıkları mesajlarla halkın benimsediği dini değerleri alenen aşağıyorlar.

Bu haber aklıma nedense Gülün Adı'nı getirdi. Roman, kasvetli ve soğuk bir Orta Çağ manastırında geçer. Art arda işlenen keşiş cinayetlerini çözmek, analitik zekâlı, keskin gözlemci, eski Engizisyon soruşturmacısı Baskervilli William Birader'e düşmüştür. Manastırdaki büyük sır kütüphanede gizlidir: Aristo'nun "İkinci Poetika"sı. Kitap manastırın labirent şeklinde inşa edilmiş kulesinin en zor ulaşılan yerinde saklanmıştır. Gün ışığına çıkıp Kiliseye ve Hıristiyanlığa zarar vermesi ihtimaline karşı kilit altında tutulan kitap gülmeyle ilgili ifadeler içermektedir.

Kütüphaneci Jorge de Burgos, William'a gülmenin şeytani olduğunu, insanın yüz hatlarını maymuna benzettiğini söyler. William "Maymun-

lar gülmez, gülmek insana özgüdür" deyince, Burgos "Günah da öyle" diye cevap verir.

Uzun araştırmalar sonucunda kitap bulunduğu William ve Burgos yine karşı karşıyadır. Kitabı saklamasının nedenini şöyle açıklar Burgos: "Gülmek korkuyu öldürür ve korku olmadan iman olmaz, çünkü şeytandan korkulmazsa Tanrıya ihtiyaç kalmaz". "Ama ya bu kitap yüzünden okumuş insanlar da her şeye gülmenin muteber olduğunu söylemeye başlarsa? Tanrıya gülebilir miyiz? Dünya yeniden kaosa sürüklenir. Bu yüzden, söylenmemesi gerekeni mühürleyeceğim ve mezarı ben olacağım." diyerek kitabı ve kütüphaneyi yok eder.

Gerçekten de dinin mizaha toleransı düşük gibi. Mesela geçen senelerde Zaytung'un atesit bir imama ilgili atmasyon haberi üzerine Diyanethaber.com.tr'den cevap gelmişti. Kendilerinin bu haberi derinlemesine araştırdığı, ne adı geçen köye, ne de imama resmi kayıtlarda rastlanmadığı söylenmiş, "Değerli kardeşlerimizi dikkatli olmaya çağırıyor, söz konusu haberin metnini aşağıda yayınlıyoruz. Haber site ismini yazmıyoruz. Zaten yalan haber sitesi

olan bir siteyi biz de reklam yapmayalım. Unutulmamalı ki din ve diyanet üzerinden mizah yapılamaz." denmişti.

Haber ayrı, yorum ayrı hoşumuza gitmişti.

Mizah gerçekten de insana verilmiş bir hediye. Hayatın zorluklarına, sıkıntılara göğüs germemizi, dar zamanlarda nefes almamızı sağlıyor. Özellikle insanlar üzerindeki baskının, otoritenin arttığı dönemlerde mizah patlıyor. 1980'lerde dünyada en fazla satan mizah dergilerinden ikisi SSCB'deki Krokodil ve Türkiye'deki Gırgır'dı. Nasreddin Hoca, Timur'un zulüm döneminde ortaya çıkmıştı. Yakında Gezi'de de hem duvar yazılarıyla, hem de sosyal medya üstünden mizahla ne kadar etkili bir muhalefet yapılabileceği gördük.

Bugünse en moralsiz, en karamsar zamanlarımızda imdadımıza BirGün'ün manşetleri yetişiyor. BirGün, farklı politik görüşlerden insanların sesi oluyor. Üstlendiği rol, gördüğü işlev çok önemli. Ve tabii gazap şimşeklerini üstüne çekiyor. Boşuna değil; otoriter rejimler mizahtan hoşlanmaz. Çünkü mizahla yapılan muhalefet ciddi zeka pırlıtısı gerektirir. Platon der ki, cahil, kendisi ile alay edildiğinde karşılık vermekten

acizdir; gülünç duruma düşmesinin sebebi bu güçsüzlüğüdür.

Bu yazıyı Cenap Şahabettin'den bir alıntıyla bitirelim:

"Mizah gazetelerinin zan ve tahmin olduğundan pek ziyade mühim bir vazifesi vardır: Uslandırma ve uyandırma! Mizah bu vazifesini sopa ile, yumrukla, kaba vasıtalarla değil, ustura gibi keskin nüktelerle, şeytan tozu gibi biraz yakan, biraz kaşıdıran ve hafifçe öfkelendirenen nüktelerle yapar.

Mizah gazeteleri büyük dalgınları dürter: Efendi kendine gel! der. Çok defa itip yuvarlar.

Kahkaha, mahkeme cezalarından daha zorludur. Gülünç olmak korkusu ne kadar fenalıkların önünü almış, ne kadar çirkinlikleri oluşundan önce menetmiştir. Biraz zekâsı olanlar, şüphesiz, halkın kahkahasından korktuğu kadar polis müdüründen korkmaz. Bunun içindir ki istenilen şartları toplamış bir mizah dergisi, ahlak kitabından çok ahlaka hizmet edicidir. Mizah gazetelerinden merhamet değil, hakikat beklemeliyiz!"

Bugün, BirGün'ün adı, bu az bulunan mizah anlayışını ve cesareti simgeliyor.